

**EXAMINING OF PROSPECTIVE MUSIC
TEACHERS' COMMUNICATION SKILLS:
SAMPLE OF KARADENİZ TECHNICAL
UNIVERSITY**

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLETİŞİM BECERİLERİNİN
İNCELENMESİ: KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yalçın YILDIZ¹
Kayhan KURTULDU²

Abstract

The aim of this study is to examine communication skills of prospective music teachers with regard to varied demographic factors. General survey model was used in the study and a scale were used for collecting data; "Communication Skills Inventory" developed by Ersanlı and Balcı (1998). Collected data were analyzed with SPSS. It was determined that data hasn't normal distribution. Hence, nonparametric statistics was used in order to analysis collected quantitative data and significance level has been accepted as $p < .05$ for the statistical processes. Some of the results are; the total score of communication skills of the prospective music teachers -involved in the study group- are above the average. The score of emotional, behavioral, and mental communication skills forming subfactors of scale are above the average too. There is no significant difference between communication skills and age, high school graduated, grade. There is significant difference between communication skills and gender in favor of girls.

Keywords: Music education, prospective music teachers, communication skills.

Özet

Bu çalışmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerilerinin çeşitli değişkenlere yönelik olarak incelenmesidir. Çalışmada genel tarama modeli kullanılmış ve verilerin toplanması için Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilmiş olan "İletişim Becerileri Envanteri" kullanılmıştır. Çalışmanın verileri SPSS ile analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler normal dağılım özelliği göstermediğinden veri analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır ve istatistiksel süreçler için anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Sonuçların bazıları şu şekildedir: Müzik öğretmeni adaylarının toplam iletişim becerileri puanları ortalamanın üzerindedir. Ölçeğin alt boyutlarını oluşturan duygusal, davranışsal ve zihinsel iletişim becerileri puanları da ortalamanın üzerindedir. İletişim becerileri ile yaş, mezun olunan lise ve sınıf değişkenleri arasında anlamlı bir fark bulunmamış; cinsiyet değişkeni arasında kızlar lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, müzik öğretmeni adayları, iletişim becerileri.

¹ Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, FEF. Güzel Sanatlar Eğitimi. flutist85@hotmail.com

² Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, FEF. Güzel Sanatlar Eğitimi.

GİRİŞ

İletişim, toplum içinde yaşayan, toplumdaki diğer bireylerle bilgi ve kültür alışverişinde bulunma, daha fazla kişiye ulaşabilme, paylaşabilme, öğrenebilme arayışı içinde olan insanın, tüm bunları sağlamaya çalışırken kullanacağı tek yoldur. Kişinin toplumsal kuralları, yargı ve inançları öğrenebilmesi de iletişimle gerçekleşmektedir ki tüm bunlar insan için yaşamsal öneme sahiptir. Doğumdan ölüme kadar devam eden bu sürecin etkili bir şekilde gerçekleşmesinin yegâne yolu da iyi düzeyde iletişim becerilerine sahip olmaktan geçer. Teknolojik gelişmelerin daha hızlı yaşandığı günümüzde iletişim becerileri her zamankinden daha önemli ve etkili bir hale gelmiştir.

Varolduğumuz andan itibaren çevreyle sürekli olarak iletişim ve etkileşim içine gireriz. Kendimizi iletişim alışkanlıklarımızla ve iletişim çabalarımızla ortaya koyarız. Anlamak, anlatmak, öğrenmek, öğretmek ve başkalarına ulaşmak için iletişim becerilerimizi kullanırız (Şahin, 1997). Özer'e göre (2006) iletişim becerisi, kişiden, karşı karşıya kaldığı olayla ilgili, olası bakış açılarını ve tanımlamaları araştırmayı, soruşturmayı ve bütünleştirmeyi içerir (Akt: Bingöl ve Demir, 2011).

İletişim becerisi, "kişinin gönderdiği mesajları doğru bir biçimde kodlaması ve iletmesi, aldığı mesajları hatasız şekilde anlamlandırmasına yarayan etkili tepki verme ve etkin dinleme becerilerinin tümüdür" (Deniz, 2003: 8). İletişim becerilerinin etkili olması, her türlü insan ilişkisinde ve her türlü meslek alanında ilişkileri kolaylaştırıcı olabilmektedir. Bu alanlar içinde insanlarla daha fazla bir arada olunması gereken öğretmenlik, bankacılık, avukatlık, doktorluk gibi meslek gruplarında yer alan çalışanların iletişim becerilerinin diğerlerine göre daha yüksek olması beklenmektedir (Korkut, 2005: 143).

Kişiler arasındaki iletişim, rahatlama, problem çözme, stresi giderme, bilgi verme, ilişkileri biçimlendirme ve sürdürme, duyguları açıklama, ikna etme, karar verme gibi birçok amaca hizmet etmektedir (Lloyd ve Bor, 1996, akt: Özan, 2008). Tüm bu amaçlara hizmet eden iletişim, kişisel bir yetenekten çok öğrenilen bir olgu, bir beceriler bütünüdür ve sağlıklı iletişim becerileri uygun ve sağlıklı bir ortamda öğrenebilmektedir (Özerbaş, vd. 2007; Kumcağız, vd. 2011: 49).

"Bireylerin çevresindeki kişilerle yeterli ölçüde ilişkiler kuramaması ya da ilişkilerinde içtenliğin ve dostluğun bulunmayışı yalnızlık duygusuna neden olmakta, onları mutsuz etmekte ve hatta önemli kişilik sorunlarına neden olabilmektedir" (Şahin, 1999:13).

Şahin'e (1999:15) göre, iletişimin sağlıklı olabilmesi için bireylerin benimseyip kullanmaları gereken bazı ilişki ilkeleri vardır. Bu ilkeler şöyledir;

- Her bireyin kendine has özellikleri ile değerli olduğuna inanılması ve ona iletişim sürecinde koşulsuz olumlu ilgi gösterilmesidir.
- Karşısındaki bireyin koşulsuz kabul edilmesidir.
- Her bireyin kendi problemini kendisinin çözebilme gücüne inanılmasıdır.
- Maske takmadan kendini olduğu gibi gösterebilmesidir (saydamlık).
- Duygu, düşünce ve davranışlarının tutarlı olmasıdır (bağdaşım).
- Kendisini karşısındaki kişinin yerine koyup onun sorunlarına onun gibi bakabilmesi ve onun hissettiklerini yaşayabilmesidir (empati).
- Tüm bu sözü geçen ilkelerin herhangi bir iletişim durumunda bir arada olmasıdır.

İletişim becerileri, özellikle başkalarını anlamada, onların duygu ve düşüncelerini onlarla özdeşleşerek görme duyarlılığı kazanmada kısaca empati kurmada oldukça

önemlidir (Çetinkaya ve Alparslan, 2011). Bu durum eğitim-öğretim ortamları düşünüldüğünde daha da büyük bir öneme sahip olur.

İletişim becerilerinin, eğitim-öğretim ve öğrenme durumlarındaki rolü de oldukça büyüktür. Ergin ve Birol (2000) öğrenmeyi, iletişim işlemleri sonucunda bireyde meydana gelen kalıcı izli davranış değişikliği olduğunu vurgulamış ve öğrenmenin iyi bir iletişim ürünü olduğu, yeni öğrenmelerin yeni bilgi ve beceriler edinme ile olacağından iletişim gerçekleşmedikçe öğrenmenin de gerçekleşmeyeceğine vurgu yapmışlardır (Akt: Dilekmen, vd. 2008).

Okul ortamında iletişim becerilerinin kullanılması önem taşımaktadır. İletişim sosyal bir ihtiyaçtır ve bireylerin hayat kalitesini doğrudan etkileyen bir değişken olarak hayatta yer almaktadır. İnsan hayatını kolaylaştıran ve toplumsallaşma sürecinde oldukça etkili olan iletişim, temelde bireyin bilgiye ulaşması ve çevre ile uyumlu ilişkiler kurabilmesini sağlar. İletişim becerisi yüksek olan öğretmenlerin daha nitelikli sınıf ortamı oluşturacakları düşünülürse, öğretmenlik mesleğinde farklı iletişim becerilerine gereksinim duyulacağı açıktır (Kılıçoğlu, Gedik ve Akhan. 2011).

Öğretme-öğrenme sürecinin etkili olabilmesi için öğretmen-öğrenci arasında çok özel bir ilişkinin kurulması gerekir. Öğretmenin bu bağı kurabilmesi iletişim ve sosyal becerilerine bağlıdır. Bu nedenle okulda çocuklarla bir arada bulunan ve onlara örnek teşkil eden öğretmenlerin iletişim ve sosyal beceri bakımından etkili olması ve öğretmen adaylarının da bu yönde yetiştirilmesi gerekir (Tepeli, Arı, 2011).

Öğretmenlerin etkili iletişim becerilerine sahip olmaları gerektiği olmazsa olmaz bir zorunluluktur. İletişim becerilerinin iç dinamiklerinin ve eğitimdeki öneminin önceden yeterince anlaşılarak hizmet öncesinde öğretmen adaylarına kazandırılması önemlidir. Bireyin kendini iyi ifade edebilmesi ve karşısındakini daha iyi anlayabilmesi için kişinin uygun dinleme ve konuşma alışkanlıkları kazanmış olması gerekir. Bir iletişim mesleği olan öğretmenlikte de etkili olabilmek için iyi bir iletişim becerisine sahip olmak önemli mesleki kriterlerin başında gelmektedir (Dilekmen, vd., 2008).

İletişim becerisi eğitimin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesinin en önemli koşullarından biridir. Yapılan çalışmalar da öğrenci başarısının, öğretmenin sınıf içindeki iletişim becerisiyle doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Pektaş, 1989; Weis vd., 1990; Davies ve Iqbal, 1997; Çilenti, 1998; Akt: Tepeli ve Arı, 2011).

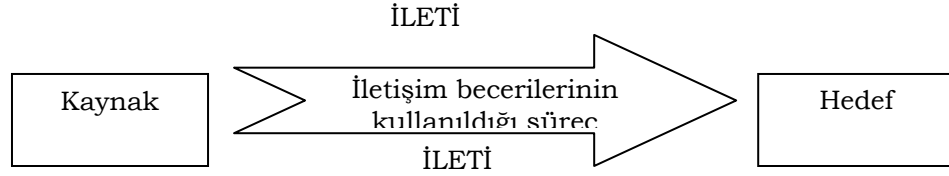
Öğretmen adaylarının öğrenim süresince, iletişim becerilerini öğrenmeleri ve iyi derecede kullanabilmeleri gereklidir. Öğretmen eğitimi sürecinde üzerinde önemle durulması gereken hususlardan biri de, alanları ne olursa olsun tüm öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının gerek sınıf içerisinde ve dışında öğrencileriyle, gerekse birbirleri arasında iletişim kurmak durumunda olduklarının farkında olmalarının sağlanmasıdır (Saraçaloğlu, vd. 2009).

Eğitimci ve öğrenci ilişkileri karşılıklı ihtiyaçlara cevap verdiği oranda eğitim ortamını da olumlu etkileyecektir. Etkili ve verimli ilişkilerin kurulması hem öğretim elemanlarına hem de öğrencilere sorumluluklar getirmektedir. Öğrenci iletişimde bulunduğu öğretim elemanının davranışlarından etkilenir. Bu nedenle nitelikli bir eğitimin sağlanabilmesi için öğretim elemanlarının tutum ve davranışlarıyla öğrencilere örnek olmaları, öğrencilerin öğretim elemanlarının gözünde değerli olduklarını hissetmesi, öğretim elemanlarının öğrencilerini tanımaya yönelmeleri gerekir (Keçeci, Taşocak, 2009).

Etkili iletişim becerileri, öğretmenin mesleki ve kişisel özellikleri açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü öğrenme süreci en genel anlamda bir iletişim sürecidir. Bu süreçte, mesaj alış-verişinin anlamlı olması, öğretmenin yeterlikleri ile ilgilidir. Sınıf-İçi iletişimin niteliği, öğrencilerin kişilik gelişimleri ve başarılarını etkileyen önemli bir unsurdur (Pehlivan Baykara, 2005).

Etkili iletişim becerileri, öğretmenin mesleki ve kişisel özellikleri açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü öğrenme süreci en genel anlamda bir iletişim sürecidir. Bu süreçte, mesaj alışverişinin anlamlı olması, öğretmenin yeterlikleri ile ilgilidir. Sınıf içi iletişimin niteliği, öğrencilerin kişilik gelişimleri ve başarılarını etkileyen önemli bir unsurdur (Pehlivan Baykara, 2005). Sınıf içi iletişimin kaynak ile hedef arasındaki rolü aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil 1. İletişim Becerilerinin İletinin Ulaşmasındaki Rolü

“Çalışma hayatında sadece kişinin hangi mesleki bilgi ve becerilere sahip olması gerektiğinin yanı sıra birbirleriyle nasıl ilişki kurdukları ve nasıl anlaştıkları konuları da önem kazanmaktadır” (Çetinkaya, Alparslan, 2011). Bu açıdan öğretmenlik mesleği de mesleki bilgi ve becerilere sahip olmanın yanı sıra, okul içindeki ve dışındaki öğretmenlerle, diğer meslek gruplarıyla ve en önemlisi de öğrencilerle iletişimin üst düzeyde olmasını gerektiren bir meslek olarak görülmektedir. Eğitimin, insanlararası gerçekleşen çok önemli bir iletişim süreci; öğretmenlerin de bu sürecin baş aktörleri olması bakımından, öğretmenlerin iletişim becerilerinin etkililiğini belirlemek, öğretmen yetiştirmede oldukça önemli görülmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, müzik öğretmenliği adaylarının iletişim becerisi düzeylerini belirlemek ve bu unsur ile çeşitli bağımsız değişkenler olan sınıf düzeyleri, cinsiyet, mezun olunan okul açısından anlamlı farklılıklar olup olmadığını incelemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015–2016 öğretim yılı güz döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 179 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik özellikleri Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Boyut	Değer	Sayı	%
Cinsiyet	Kız	104	58,1
	Erkek	75	41,9
Yaş	17-19	41	22,9
	20-22	104	58,1
	23 ve üzeri	34	19
Sınıf	1	37	20,7
	2	47	26,3
	3	47	26,3
	4	48	26,8
Lise	GSL	146	81,6
	Diğer	33	18,4
Toplam		179	100

2.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen ve geçerlik güvenilirlik çalışması yapılan "İletişim Becerileri Envanteri" ile toplanmıştır. Ölçek 5'li likert tipidir. Ölçeğin genelinden alınabilecek en yüksek puan 225 en düşük puan ise 45'tir. Ölçeğin davranışsal, zihinsel ve duygusal adları altında üç alt boyutu vardır. Her alt ölçek ayrı ayrı değerlendirileceği gibi ölçeğin toplam puanına alınarak bireyin genel iletişim beceri düzeyi de belirlenebilir. Her bir alt ölçekten alınabilecek en yüksek puan 75 en düşük puan ise 15'tir. Hangi alt ölçekteki puanı yüksek ise iletişim becerisi açısından o alt boyutta daha iyi olduğu söylenebilir. Ölçeğin tamamı için ise, puanların yüksekliği o bireyin iletişim beceri düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin geliştiricileri tarafından yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı .68, test yarılama yöntemi ile yapılan güvenilirlik katsayısı .64 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Cronbachalpha katsayısı ise, .72 olarak bulunmuştur (Ersanlı, Balcı, 1998) Yapılan bu çalışmada ölçeğin Cronbach alpha katsayısı incelenmiş ve .71 olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular, ölçek yardımıyla çalışma grubundan elde edilen verilerin güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir.

2.3. Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Toplanan verilere yönelik olarak tanımlayıcı istatistik ölçümler kapsamında ortalama puan hesaplaması yapılmıştır. Yapılan ölçümlerde verilerin normal dağılım özellikleri göstermemesinden ötürü, öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin sınıf, cinsiyet, mezun olunan okul türü ve yaş değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin ölçümlerde parametrik olmayan istatistik işlemler kullanılmıştır. Sınıf ve yaş değişkenine yönelik ölçümlerde Kruskal-Wallis H; cinsiyet ve mezun olunan okul türüne yönelik yapılan ölçümlerde ise Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Yapılan testlerde anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri; sınıf düzeyi, cinsiyet, mezun olunan lise ve yaş değişkenlerine göre incelenmiş, elde edilen veriler bu bölümde istatistiksel olarak analiz edilmiş, tablolar haline getirilmiş ve tablolar yorumlanmıştır.

Tablo 2'de çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ve ölçeğin alt boyutlarını oluşturan davranışsal, duygusal, zihinsel iletişim becerilerine yönelik tanımlayıcı istatistik verilerine yer verilmiştir.

Tablo 2. Çalışma grubuna yönelik tanımlayıcı istatistik değerleri

Boyut	N	\bar{X}	SS
Toplam iletişim		162,24	12,81
Zihinsel		55,82	5,70
Duygusal	179	50,09	4,85
Davranışsal		56,32	6,12

Tablo 2'ye göre çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ortalama puanı ($\bar{X} = 162,24$) -ölçekten alınabilecek olan en yüksek puanın 225; en düşük puanın da 45 olduğu göz önüne alındığında- ortalamasının üzerinde ve yükseğe yakındır. Yine tabloya göre çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri alt boyutlarını oluşturan zihinsel ($\bar{X} = 55,82$), duygusal ($\bar{X} = 50,09$) ve davranışsal ($\bar{X} = 56,32$) iletişim becerileri ortalama puanları da belirtilen

boyular için alınabilecek olan en yüksek (75), en düşük (15) puanlar göz önüne alındığında ortalamanın üzerindedir.

Tablo 3’de çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları ile sınıf düzeyi arasındaki ilişki incelenmiş ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları belirtilmiştir.

Tablo 3. İletişim becerileri ile sınıf düzeyine yönelik H testi değerleri

Sınıf	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	P
1	37	90.23	3	1.71	.634
2	47	97.15			
3	47	83.18			
4	48	89.50			

Tablo 3’e göre, çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları sınıf düzeyine göre farklılaşmamaktadır [$\chi^2(3)=1.71, p>.05$].

Tablo 4’de çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları ve ölçeğin alt boyutlarını oluşturan davranışsal, duygusal, zihinsel iletişim becerileri puanları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki incelenmiş ve Mann-Whitney U testi sonuçları belirtilmiştir.

Tablo 4. İletişim becerileri ve alt boyutları ile cinsiyete yönelik U testi değerleri

Boyut	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
İletişim Bec.	Kız	104	100,24	10424,50	2835,50	.002*
	Erkek	75	75,81	5685,50		
Zihinsel	Kız	104	99,55	10353	2907,00	.004*
	Erkek	75	76,76	5757		
Duygusal	Kız	104	93,61	9735	3525,00	.272
	Erkek	75	85,00	6375		
Davranışsal	Kız	104	101,18	10523	2737,00	.001*
	Erkek	74	74,49	5587		

Tablo 4’e göre, çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($U=2835.50, p<.05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, kız öğretmen adaylarının iletişim becerileri puanlarının erkek öğretmen adaylarının iletişim becerileri puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu kız öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin erkek öğretmen adaylarının iletişim becerilerinden daha yüksek seviyede olduğunu göstermektedir. Tablo 4’te iletişim becerileri alt boyutlarından zihinsel, davranışsal ve duygusal iletişim becerileri değerleri incelendiğinde, zihinsel ($U=2907.00, p<.05$) ve davranışsal ($U=2737.00, p<.05$) iletişim becerilerinde kız öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık olduğu; duygusal iletişim becerileri ile cinsiyet arasında ise anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($U=3525.00, p>.05$).

Tablo 5’te çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları ile mezun olunan lise değişkeni arasındaki ilişki Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir.

Tablo 5. İletişim becerileri ile mezun olunan liseye yönelik U testi değerleri

Lise Türü	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Ağsl	146	92,58	13516,50	2032,5	.161
Diğer	33	78,59	2593,50		

Tablo 5'e göre, çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları ile mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($U=2032,5, p>.05$).

Tablo 6'da çalışma grubunda yer alan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları ile yaş grupları arasındaki ilişki incelenmiş ve Kruskal-Wallis H testi sonuçları belirtilmiştir.

Tablo 6. İletişim becerileri ile yaş gruplarına yönelik H testi değerleri

Yaş	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	P
17-19	41	95,24	2	.56	.756
20-22	104	88,75			
23 ve üst	34	87,50			

Tablo 6'ya göre, çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri toplam puanları yaş gruplarına göre farklılaşmamaktadır [$\chi^2(2)=.56, p>.05$].

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adayları iletişim becerilerinin ve kullanılan ölçeğin alt boyutları olarak belirlenmiş zihinsel, davranışsal ve duygusal iletişim becerilerinin iyi düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuç, Pehlivan Baykara'nın (2005) öğretmen adaylarının iletişim becerilerini incelediği çalışmasıyla; Çuhadar, Özgür, Akgün ve Gündüz'ün (2009) öğretmen adaylarının iletişim becerileri ve iletişimci biçimlerini incelediği çalışmasıyla; Çetinkaya'nın (2011) Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesine yönelik çalışmasıyla; Kılıçoğlu ve diğerlerinin (2011) Sosyal Bilgiler öğretmeni adaylarının iletişim becerilerini inceledikleri çalışmayla, Piji Küçük'ün (2012), müzik öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin iletişim ve problem çözme becerilerini incelediği çalışmasıyla uyumluluk; Tunçeli'nin (2013), öğretmen adaylarının iletişim becerilerini incelediği çalışma ile ise farklılık göstermektedir. Bu çalışmada, öğretmen adaylarının iletişim becerilerini yükseğe yakın ve yüksek seviyede tanımlamaları, öğretmenlik mesleği yeterlilikleri açısından olumlu ve beklenen bir sonuç niteliğindedir. Ayrıca, müzik öğretmeni adaylarının aldıkları müzik eğitimi ve eğitim sürecinde sınıf içi ve sınıf dışında gerçekleştirdikleri etkinliklerden ötürü iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olması öngörülebilecek bir sonuçtur.

Elde edilen bulgulara göre, çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç, Baykara Pehlivan, (2005) ve Çetinkaya'nın (2011) çalışmalarıyla farklılık; Güven ve Yalçınkaya Akyüz (2001), Bingöl ve Demir (2011), Tunçeli'nin (2013) çalışmalarıyla ise uyumluluk göstermektedir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer bulguya göre, çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ile mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç, Kılıçoğlu ve diğerlerinin (2011) Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının iletişim becerilerini inceledikleri ve Ocak ve Erşen'in (2015), öğretmen adaylarının iletişim becerileri algılarının inceledikleri çalışmayla uyumluluk göstermektedir.

Yine çalışmanın bulgularına göre, çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık

bulunmamıştır. Çalışma bu yönüyle Güven ve Akyüz'ün (2001), Kılıçoğlu ve diğerlerinin (2011) çalışmalarını destekler niteliktedir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer bulguya göre; çalışma grubunu oluşturan müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ile cinsiyet değişkeni arasında bayan öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Çalışma bu yönüyle Çetinkaya (2011); Kılıçoğlu ve diğerleri (2011); Gaskar, Özyazıcıoğlu (2014); Ocak ve Erşen'in (2015) çalışmalarını destekler niteliktedir. İletişim becerilerinin bayan öğretmen adayların lehine yükselmesi sosyalleşmenin bir etkisi olarak görülmekle birlikte, öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin cinsiyet bakımından genellemelere açık olmadığı söylenebilir. Çünkü öğretmenlik mesleği, mesleki yeterlilikler gereği cinsiyet ayrımı yapılmaksızın iletişim becerilerinin üst düzeyde olmasını gerektiren bir meslektir. Nitekim, Pehlivan Baykara (2005), Şirin ve Izgar (2013) ve Elkatmış ve Ünal'ın (2014) çalışmalarından elde ettikleri bulgular, iletişim becerileri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

Öğretmenlik mesleği, gerek öğrenciler, okul yönetimi ve velilerle gerek okul dışı kaynaklarla iletişimin üst düzeyde gerçekleşmesini gerektiren bir meslektir. Öğretmenlerin iletişim becerilerinin gelişmiş olmasının meslek hayatlarında, sınıf içi ve sınıf dışında karşılaşılabilecekleri iletişim sorunlarının çözülmesinde ve doğru bir iletişim kurulmasında önemli bir görev üstlendiği göz önünde bulundurulduğunda, üniversitelerin eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına uygulanan programın bu becerileri geliştirebilecek nitelikte olmasının önemli bir gereklilik olduğu düşünülebilir. Müzik eğitimi alan öğrencilerin bölüm içi ve bölüm dışında gerçekleştireceği sanatsal faaliyetlerin iletişim becerilerini kuvvetlendirebileceği düşünüldüğünde, bu tür etkinliklere yeterince yer verilmesi bir gereklilik olarak görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretmen adaylarının uygulanan program yoluyla iletişim becerilerinin geliştirilmeye çalışılması, bu becerilerin istenilen düzeyde olmasına olanak sağlayabilecektir. İletişim becerileri yüksek düzeyde olan öğretmen adaylarının, bu becerilere en çok ihtiyaç duyulan süreç olan kaynak ile hedef arasındaki iletişim sürecinin (bkz. Şekil 1.) eksiksiz bir şekilde gerçekleşmesini ve bu sayede eğitim-öğretim sürecinin aksamadan devam etmesini sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Azer, C.(2011). Görsel-İşitsel İletişim Özgürlüğünde Tekel Ve Oligopol Soruna Genel Bir Bakış. Auhfd, 60(2), 197-226.
- Baykara, K. P. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. İlköğretim- Online, 4(2) 17-23.
- Bingöl, G. ve Demir, A. (2011). Amasya Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri. Göztepe Tıp Dergisi, 26(4), 152-159.
- Çetinkaya, Ö. Ve Alparslan, A. M. (2011). Duygusal Zekânın İletişim Becerileri Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(1), 363-377.
- Çetinkaya Z. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 19(2), 567-576.
- Çuhadar, C., Özgür H., Akgün F. Ve Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri Ve İletişimci Biçimleri. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 295-311.
- Deniz, İ. (2003), İletişim Becerileri Eğitiminin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Dilekmen, M., Başcı, Z. Ve Bektaş, F. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2).

- Elkatmış, M., ve Ünal, E. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının İletişim Beceri Düzeylerine Yönelik Bir Çalışma. *Trakya University Journal Of Social Science*, 16(1), 99-113.
- Eroğlu, E. ve Sunel, G. (2004). Yöneticilerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi Ve Penguin Gıda İşletmesinde Bir Uygulama. *Review Of Social, Economic & Business Studies*, 3(4), 178-203.
- Ersanlı K., Balcı S. (1998). İletişim Becerileri Envanteri Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 2, 10, 7-12.
- Gaskar, S., Özyazıcıoğlu, N. (2014). Anadolu Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin İletişim Becerileri. *Journal Of Current Pediatrics/Guncel Pediatri*, 12(1), 20-25.
- Güven A., Akyüz, M. Y. (2001) Öğretmen Adaylarının İletişim Ve Problem Çözme Becerilerine İlişkin Görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(1), 13-22.
- Keçeci, A. ve Taşocak, G. (2009). Öğretim Elemanlarının İletişim Becerileri: Bir Sağlık Yüksekokulu Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2(4), 131-136.
- Kılıcıgil, E., Bilir, P., Özdiñç, Ö., Eroğlu, K. Ve Eroğlu, B. (2009). İki Farklı Üniversitenin Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1) 19-28.
- Kılıçoğlu, G., Gedik, H. ve Akhan, N. E. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. 2nd International Conference On New Trends İn Education And Their Implications 27-29 April, Antalya, Türkiye.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149.
- Kumcağız, H., Yılmaz, M., Çelik, S. B. Ve Avcı, İ.A. (2011). Hemşirelerin İletişim Becerileri: Samsun İli Örneği. *Dicle Tıp Dergisi*, 38(1), 49-56.
- Nalbantoğlu, Yılmaz, F. (2012). İletişim Becerileri İstasyonundan Elde Edilen Öz Değerlendirme Ve Puanlayıcı Değerlendirmelerinin Karşılaştırılması. *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 357-363
- Ocak, G., Ve Erşen, Z. B. (2015). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri Algılarının İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(33), 1-19.
- Özan, S. (2008). Öz Ve Akran Değerlendirmenin Temel İletişim Becerileri Üzerindeki Etkileri. *Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.*
- Özerbaş, M. A., Bulut, M. Ve Usta, E. (2007). Öğretmen Adaylarının Algıladıkları İletişim Becerisi Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 123-135.
- Piji, D. K. (2012). Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencilerinin İletişim Ve Problem Çözme Becerileri. *Güfad*, 1(32), 33-54.
- Saraçaloğlu, A. S., Yenice, N. Ve Karasakaloğlu, N. (2009). Öğretmen Adaylarının İletişim Ve Problem Çözme Becerileri İle Okuma İlgi Ve Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 187-206.
- Şahin, F. (1997). Grupla İletişim Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.*
- Şirin, H., Ve Izgar, H. (2013). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri Ve Olumsuz Otomatik Düşünceleri Arasındaki İlişki. *İlköğretim Online*, 12(1), 254-266.
- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M. Ve Çamlıyer, H. (2009). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu (Besyo) Öğrencilerinin İletişim Becerisi Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 115-124.

- Tepeli, K. Ve Arı, R. (2011). Okul Öncesi Eğitim Öğretmeni Ve Öğretmen Adaylarının İletişim Ve Sosyal Becerilerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 385-394.
- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği). Pegem Eğitim Ve Öğretim Dergisi, 3(3), 51-58.
- Toy, S. (2007). Mühendislik Ve Hukuk Fakülteleri Öğrencilerinin İletişim Becerileri Açısından Karşılaştırılması Ve İletişim Becerileriyle Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, İ. (2008). Sporcu Algıları Çerçevesinde Farklı Spor Branşlarındaki Antrenörlerin Liderlik Davranış Analizleri Ve İletişim Beceri Düzeyleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yüksel Şahin, F. (1999). Grupla İletişim Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi. Eğitim Ve Bilim, 22(110). [Http://Egitimvebilim.Ted.Org.Tr/Index.Php/Eb/Article/View/5351/1507](http://Egitimvebilim.Ted.Org.Tr/Index.Php/Eb/Article/View/5351/1507) Adresinden Erişildi.